

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 355

Warszawa, 25 kwietnia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Antoniego Słonimskiego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy panią poseł Paulinę Matysiak.

(-) Włodzimierz Czarzasty; (-) Jacek Czerniak; (-) Agnieszka Dziemianowicz-Bąk; (-) Krzysztof Gawkowski; (-) Daria Gosek-Popiołek; (-) Maciej Konieczny; (-) Katarzyna Kotula; (-) Anita Kucharska-Dziedzic; (-) Marcin Kulasek; (-) Łukasz Litewka; (-) Paulina Matysiak; (-) Wanda Nowicka; (-) Dorota Olko; (-) Joanna Scheuring-Wielgus; (-) Arkadiusz Sikora; (-) Wiesław Szczepański; (-) Andrzej Szejna; (-) Krzysztof Śmiszek; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Tomasz Trela; (-) Katarzyna Ueberhan; (-) Joanna Wicha; (-) Dariusz Wieczorek; (-) Adrian Zandberg; (-) Marcelina Zawisza; (-) Anna Maria Żukowska.

Uchwała
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia ... 2024 r.

w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Antoniego Słonimskiego

W 2025 r. przypada 130. rocznica urodzin Antoniego Słonimskiego - polskiego poety, pisarza, tłumacza, publicysty, rysownika, krytyka literackiego, człowieka wielu talentów.

W 1918 roku współtworzył pierwszą w wolnej Polsce kawiarnię literacką „Pod Picadorem”, a niedługo później grupę poetycką Skamander. W latach międzywojennych współpracował również z „Kurierem Polskim” i „Wiadomościami Literackimi” oraz licznymi kabaretami. Był także współzałożycielem ZAiKS-u.

W swojej działalności publicystycznej sprzeciwiał się zarówno postawom nacjonalistycznym, jak i komunistycznym. Walczył z przemocą polityczną i terrorem państwa oraz przybierającym na sile antysemityzmem i faszyzmem. Uważał, że „Bóg powierzył mu humor Polaków” i to to połączenie zjadliwego humoru i ciętej satyry zapewniało mu grono wiernych czytelników. Jego twórczość - zarówno poetycka, jak i prozatorska - świetnie dokumentuje epokę dwudziestolecia międzywojennego.

Po wybuchu II wojny światowej wraz z żoną, Janiną Konarską, znaną malarką i graficzką, przedostał się do Francji i później do Anglii. Na emigracji był dyrektorem Instytutu Kultury Polskiej w Londynie, kierował sekcją literatury UNESCO, a także współtworzył pismo „Nowa Polska”.

Pod koniec 1939 r. napisał wiersz „Alarm”. Dla Polaków na całym świecie ten utwór stał się jednym z najważniejszych tekstów zagrzewających do walki z okupantem. Wiersz krążył wśród rodaków w kilku wersjach, podawany dalej ustnie, przepisywany na kartkach, czytany na tajnych kompletach, często bez podawania nazwiska autora.

Po powrocie do kraju Słonimski został prezesem Związku Literatów Polskich oraz członkiem zarządu polskiego PEN-Clubu, ale szybko popadł w niełaskę partii. Wykorzystywał swoją pozycję do walki o prawa materialne twórców i bronił wolności słowa. Bycie uważanym za jednego z największych autorytetów moralnych nie uchroniło jednak jego książek i felietonów przed konfiskatą czy cenzurą. Odkąd angażował się w działania opozycyjne, Służba Bezpieczeństwa podsłuchiwała jego rozmowy, czytała jego listy i śledziła niemal każdy ruch. Po tym jak w 1964 r. złożył w kancelarii premiera List 34 przeciwko cenzurze, dostał zakaz druku i wyjazdów zagranicznych. Po wydarzeniach marca 1968 r. Słonimski padł ofiarą nagonki antysemickiej zainicjowanej przez Władysława Gomułkę, a jego nazwisko kompletnie zniknęło ze środków masowego przekazu.

Gdy Antoni Słonimski zmarł 4 lipca 1976 roku, nie wolno było drukować klepsydr informujących o jego pogrzebie. Cenzura po raz ostatni dotknęła Słonimskiego, nawet kiedy jego samego już nie było. Pozbawione ingerencji cenzorów dzieła autora można było przeczytać dopiero w Wolnej Polsce.

Twórczość Antoniego Słonimskiego od lat inspirowała kolejne pokolenia twórców, od Kabaretu Starszych Panów, przez Wojciecha Siemion, Stanisława Barańczaka, i Wojciecha Gąssowskiego, do zespołu Pustki i Bartasa Szymoniaka. Inspirowała też wszystkich nas słowami: "Gdy nie wiem, co robić, to na wszelki wypadek wolę zachować się przyzwoicie".

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, doceniając artystyczny dorobek Antoniego Słonimskiego ustanawia rok 2025 Rokiem Antoniego Słonimskiego.